

ESTER LIBER

ur. 1936; Ulanów

Miejsce i czas wydarzeń	Katy, Domostawa, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", relacje polsko-żydowskie, Żydzi, ukrywanie się w lesie, ukrywanie Żydów

Pomoc Milki Gorczyzcy z Domostawy

Jak Ruchcia zdrowa była, to szliśmy do Domostawy, to jest wioska. Ich dom był tak jak w lesie, bo drzewa rosły. I Milka była bardzo dobra. Ruchcia prosiła kromkę chleba, to ona jej dała. Była biedna kobieta. Mąż ją zostawił czy Niemcy go wzięli. [Jej] dzieci, Władzia i jej brat powiedzieli, że ojciec ich zostawił, pojechał na Francję. Ja nie wiem, nie znałam go. Zawsze kromkę [dawała] i jeszcze raz kromkę. Jeden raz [Ruchcia] powiedziała: „Mam małą siostrę, może masz jeszcze z kromkę?” To ona jej dała. Pojutrze też prosiła o dwie kromki. To ona jej nie wierzyła, ona myślała, że ona chce dwie [dla siebie]. I powiedziała: „Przynieś swoją małą siostrę.” I ja przyszłam. Jak ona mnie widziała, ona płakała ta Milka: „Boże mój, jak to dziecko wygląda! To koście są!” I ona mnie [pozwoliła] spać u niej w domu. Na podłodze, ale położyła mi coś. Miała krowę i cielę, to mi dała zaraz szklanekę mleka i kawałek chleba. Już mi było dobrze. I pojutrze poszłam [z powrotem] do lasu.

Ona mnie dużo razy [pozwoliła] spać u niej i żebym z krową i cielę szła do lasu pilnować. Nie pamiętam po jakim czasie, ona powiedziała do Rachel: „Ty będziesz u mojej matki.” Jej matka już była staruszką. Miała dwie czy trzy krowy. To Ruchcia jej pomagała w domu. Już miała piętnaście lat, ja myślę. Milka mi powiesiła [medalik] Jezusa [na szyi] i nauczyła mnie pacierza. Przed zimą oni mnie wzięli [do domu], ale jak słyszała, że Niemcy są, [mówiła] żebym uciekała do lasu, do wujka. I tak przeżyliśmy. Wujek przebywał ze swoimi dwoma synami przez dłuższy czas. Rachel była u matki Milki, pomagała jej. A ja byłam u Milki. Zawsze co dzień rano ona mi dała mleka, żebym była nie jak szkielet, [tylko] trochę grubsza. I nauczyłam się pacierza. Wołałam ją „mamusia”. A wujek mi powiedział: „Ty wiesz, to nie jest nasz semel [symbol]?” „Zostaw, to mi mamusia dała!” Ale po wojnie on zrob[ił] gróbek i on tam położył tego Jezusa.

Data i miejsce nagrania	2017-12-03, Hajfa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"